

Sygn. akt V KK 404/17

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **D.C.**

skazanego z art. 157 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 17 kwietnia 2018 r.

kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 17 maja 2017 r., sygn. akt IV Ka [...] /17,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 21 listopada 2016 r., sygn. akt II K [...] /14

postanowił:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. zasądzić od oskarżyciela posiłkowego M.K.:

- na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania kasacyjnego;

- na rzecz D.C. kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 21 listopada 2016 r., sygn. akt II K [...] /14, uznał D.S. za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu, polegającego na tym, że w dniu 12 maja 2014 r., w S., przy ul. P., celowo najechał samochodem marki Toyota nr rej. ZST [...] na znajdującego się na chodniku M.K., powodując u niego obrażenia ciała w postaci złamania końca

bliższego kości ramiennej prawej, skręcenia stawu skokowego prawego, stłuczenia klatki piersiowej po stronie prawej, stłuczenia głowy okolicy ciemieniowej lewej oraz stłuczenia podudzia lewego – rana tłuczona, otarcie naskórka, które spowodowały naruszenie prawidłowej funkcji narządów ciała na okres powyżej dni 7 i przyjmując na podstawie art. 4 § 1 k.k., za podstawę rozstrzygnięć przepisy Kodeksu karnego obowiązujące przed dniem 1 lipca 2015 r., na podstawie art. 157 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat. Na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wymiarze 100 stawek po 20 zł każda, nadto zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe.

Wyrok ten został zaskarżony przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego oraz obrońcę oskarżonego.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżyła wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego, zarzucając:

„1. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, mający niewątpliwie wpływ na jego treść, a polegający na bezpodstawnym uznaniu, iż oskarżony D.C. umyślnie oraz rażąco naruszając zasady bezpieczeństwa ruchu drogowego i najeżdżając – z prędkością 40-50 km/h przodem kierowanego przez siebie pojazdu m-ki Toyota Rav4 o nr rej. [...] na pokrzywdzonego M.K. – prawidłowo poruszającego się chodnikiem dla pieszych, dopuścił się spowodowania u pokrzywdzonego średniego uszczerbku na zdrowiu w rozumieniu art. 157 § 1 k.k., pomimo iż ustalone przez Sąd okoliczności przedmiotowo-podmiotowe czynu, a w szczególności: rodzaj użytego przedmiotu w postaci samochodu o wadze ok. 1,5 t., powód i motyw działania sprawcy, sposób jego działania oraz wynikający z niego stopień zagrożenia dla życia pokrzywdzonego, a wreszcie konflikt sprawcy z pokrzywdzonym na tle finansowym oraz chęć zemsty po stronie oskarżonego, powinny doprowadzić Sąd do wniosku, iż oskarżony D.C. co najmniej godził się na możliwość pozbawienia życia M.K. przy wykorzystaniu niebezpiecznego przedmiotu w postaci auta znajdującego się w ruchu, a tym samym dopuścił się przestępstwa usiłowania zabójstwa, tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k.,

2. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyrok, mający niewątpliwie wpływ na jego treść, a polegający na pominięciu w ustaleniach i rozważaniach Sądu zeznań pokrzywdzonego oraz świadka J.M. co do zachowania oskarżonego po wjechaniu w pokrzywdzonego, z których wynika, że oskarżony, uciekając z miejsca zdarzenia nie baczył na okoliczność, że w pobliżu pojazdu leży ranny pokrzywdzony i zaczął wykonywać manewr cofania, co w sytuacji gdyby pokrzywdzony nie podniósł nóg skutkowałoby wjechaniem w niego, co dodatkowo potwierdza, że oskarżony D.C. co najmniej godził się na możliwość pozbawienia M.K. przy wykorzystaniu niebezpiecznego przedmiotu w postaci auta znajdującego się w ruchu, a tym samym dopuścił się przestępstwa usiłowania zabójstwa, tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k.”;

Na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd II instancji powyższych zarzutów, autorka tej apelacji zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

„3. rażąco niewspółmierność kary polegającą na wymierzeniu oskarżonemu kary roku pozbawiania wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat, pomimo tego, że okoliczności sprawy przemawiały za wymierzeniem oskarżonemu kary znacznie surowszej, a to ze względu na motywację oskarżonego oraz fakt, że oskarżony popełnił czyn zabroniony z premedytacją goniąc pokrzywdzonego, nie licząc się z zagrożeniem, jakie jego zachowanie spowodowało na pokrzywdzonego, a także innych uczestników ruchu drogowego, zaś jego działanie było nacechowane złą wolą i chęcią odwetu na pokrzywdzonym M.K.”.

W konkluzji pełnomocnik wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez właściwy rzeczowo Sąd I instancji, ewentualnie – w razie nieuwzględnienia przez Sąd II instancji zarzutów opisanych w pkt 1 i 2 – o zmianę wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu surowszej kary bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Obrońca D.C., zaskarżając w całości wyrok Sądu Rejonowego, podniósł zarzuty obrazy przepisów prawa procesowego, mogących mieć wpływ na treść wyroku – art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 200 § 1 k.p.k. i w zw. z art. 201 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 2 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 2 k.p.k. Przedstawiając własną ocenę dowodów, w tym opinii biegłego z zakresu

rekonstrukcji wypadków drogowych, domagał się uniewinnienia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 17 maja 2017 r., sygn. akt IV Ka [...] /17, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Ponadto zasądził od oskarżonego D.C. i oskarżyciela posiłkowego M.K. na rzecz Skarbu Państwa odpowiednie kwoty tytułem wydatków i opłaty za postępowanie odwoławcze.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego wniosła pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego. Zarzuciła „na podstawie przepisu art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. rażącą obrazę przepisów postępowania, stanowiącą bezwzględną przyczynę odwoławczą, tj. przepisu art. 25 § 1 pkt 1 k.p.k., wynikającą z obrazu przepisów prawa materialnego, a to art. 157 § 1 k.k. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie polegające na uznaniu, że skazany D.C. w dniu 15 maja 2014 r. w S., przy ul. P. celowo najechał samochodem marki Toyota nr rej. ZST [...] na znajdującego się na chodniku M.K., powodując u niego obrażenia ciała w postaci złamania końca bliższego kości ramiennej prawej, skręcenia stawu skokowego prawego, stłuczenia klatki piersiowej po stronie prawej, stłuczenia głowy okolicy ciemieniowej lewej oraz stłuczenia podudzia lewego – rana tłuczona, otarcie naskórka, czym naruszył prawidłowe funkcje narządów, co skutkowało rozpoznaniem sprawy w pierwszej instancji przez sąd rejonowy, a w postępowaniu apelacyjnym przez sąd okręgowy, podczas gdy z ujawnionych podczas rozprawy głównej i przyjętych za podstawę orzeczeń obu instancji okoliczności faktycznych, istotnych dla oceny strony podmiotowej czynu skazanego wynika, że D.C. co najmniej godził się na możliwość pozbawienia życia M.K. przy wykorzystaniu niebezpiecznego przedmiotu w postaci auta znajdującego się w ruchu, a tym samym prawidłowo zakwalifikowany czyn skazanego stanowi zbrodnię usiłowania zabójstwa, tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k., co uzasadnia właściwość rzeczową sądu okręgowego”.

Podnosząc powyższe, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego w S. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji.

W odpowiedziach na kasację Prokurator Rejonowy w S. oraz obrońca skazanego wnieśli o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej. Nadto obrońca wystąpił o zasądzenie od oskarżyciela posiłkowego na rzecz skazanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Należało podzielić pogląd prokuratora oraz obrońcy skazanego o oczywistej bezzasadności kasacji, co skutkowało jej oddaleniem w trybie przewidzianym w art. 535 § 3 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron.

Autorka kasacji miała świadomość, że w sytuacji, gdy D.C. został skazany za przestępstwo z art. 157 § 1 k.k. kasacja – stosownie do uregulowań zawartych w art. 523 § 3 i § 4 pkt 1 k.p.k. – musiała podnosić uchybienie wymienione w art. 439 k.p.k. Tego uchybienia skarżąca upatruje w rozpoznaniu sprawy i wydaniu wyroku w I instancji przez sąd rejonowy, zamiast przez sąd wyższego rzędu, tj. przez sąd okręgowy. Nie ulega jednak wątpliwości, że wymienione uchybienie nie miało miejsca, a sygnalizując jego zaistnienie autorka kasacji pod inną postacią podnosi ujęty wcześniej w apelacji zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, będącego wynikiem nieprawidłowej oceny dowodów. Jest to widoczne gdy uwzględnić, że w apelacji pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego nie twierdziła, iż doszło do naruszenia przepisu określającego właściwość rzeczową sądu okręgowego (art. 25 § 1 k.p.k.), skutkującego zaistnieniem bezwzględnej przyczyny uchylenia wyroku. W dwóch punktach podnosiła natomiast zarzut błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie strony podmiotowej czynu, jakiego dopuścił się D.C., sprowadzający się do twierdzenia, że Sąd *meriti* błędnie uznał, iż najeżdżając samochodem na pokrzywdzonego działał on z zamiarem spowodowania u niego obrażeń ciała (uszczerbku na zdrowiu) a nie z zamiarem, choćby ewentualnym, pozbawienia go życia.

Autorka kasacji, jako podmiot fachowy, powinna dostrzec, że obraza prawa materialnego zaistniałaby, gdyby Sąd Rejonowy uznał D.S. za winnego czynu z art. 157 § 1 k.k., przy ustaleniu, że chciał on zabić pokrzywdzonego, ewentualnie godził się na to. Wtedy zasadnie można by też twierdzić, że doszło do niedopuszczalnej procesowo sytuacji polegającej na rozpoznaniu sprawy należącej do właściwości sądu okręgowego przez sąd niższego rzędu.

Sąd Rejonowy wskazał jednak, iż „nie ulega wątpliwości, że oskarżony miał zamiar uszkodzenia ciała pokrzywdzonego. Trudno jednak byłoby zgodzić się z twierdzeniem, że choćby w zamiarze ewentualnym obejmował również jego zabicie”. Podobnie Sąd Okręgowy, analizując przebieg zdarzenia uznał, że „całokształt tych okoliczności w istocie nie dawał podstaw do przypisania D.J. zamiaru popełnienia tak poważnego przestępstwa, jakim jest zabójstwo człowieka”.

W sposób jeszcze bardziej wyrazisty sygnalizowane w kasacji uchybienie miałoby miejsce, gdyby orzekający w sprawie Sąd Rejonowy skazał D.S., stosując art. 148 § 1 k.k., przy uznaniu, że działał on z zamiarem pozbawienia życia pokrzywdzonego.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie

Treść rozstrzygnięcia skutkowałą obciążeniem oskarżyciela posiłkowego na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. i art. 637 a k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego oraz – wobec zgłoszenia wniosku w tym zakresie – poniesionymi przez skazanego kosztami zastępstwa adwokackiego. Wysokość tych ostatnich ustalono według określonej rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800) stawki dla opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji (§ 11 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20).